

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلف آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: موسسه مطبوعاتی نشرگستر امروز
نوبن • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شرق

سه‌شنبه ۲۱ بهمن ۱۴۰۴ • ۲۱ شعبان ۱۴۴۷ • ۱۰ فوریه ۲۰۲۶ • سال بیست‌ودوم • شماره ۸۰۵۳۲۵ • صفحه اذان ظهرتهران ۱۲:۱۸ • اذان مغرب ۱۸:۰۰ • اذان صبح فردا ۵:۳۱ • طلوع آفتاب ۶:۵۶

مراسم الحاق ناوگان پهبادی جمعیت هلال‌احمر صبح دوشنبه ۲۰ بهمن ۱۴۰۴ با حضور پیرحسین کویبوند، رئیس جمعیت هلال‌احمر و سردار رضا طایب‌نیک، سخنگوی وزارت دفاع در سازمان جمعیت هلال‌احمر برگزار شد. عکس: مرضیه سلیمانی، ایرنا

instagram:sharghdaily1
twitter:sharghdaily
youtube:sharghdaily
Telegram:SharghDaily
apararat:tasvirshargh
www.sharghdaily.com

رسوایی اپستین؛ قدرت‌نمایی رسانه‌های آزاد و مستقل

قادرباستانی‌تبریزی

از زندگی سهیم بودند که در ظاهر برزرق‌وبرق و فریبنده بود اما در باطن، زندگی ای کثیف، متعفن، جنایتکارانه، ترسناک و وحشیانه به شمار می‌آمد. اپستین با همکاری کیلین مک‌سول، دختر رابرت مک‌سول، متهم شد که دختران نوجوان را با وعده کار، آینده‌ای بهتر یا فریب‌های دیگر جذب کرده و آنها را در معرض بهره‌کشی جنسی قرار داده است. در اینجا دیگر فقط با یک فرد مواجه نیستیم، بلکه با شکل‌گیری شبکه‌ای روبه‌رو هستیم که قدرت، پول و سکوت را به هم گره می‌زند. اما چگونه ممکن است فردی سال‌ها در سایه نهادهای قدرت و ثروت چنین زندگی‌ای داشته باشد و در نهایت افشا شود؟ پاسخ را باید در سه عنصر جست‌وجو کرد:

اول، رسانه‌های آزاد و روزنامه‌نگاری تحقیقی؛ اگر خبرنگاران مستقل روایت قربانیان را پیگیری نمی‌کردند و اگر رسانه‌ها امکان پرسشگری نداشتند، این پرونده بارها و در همان مراحل اولیه دفن می‌شد. دوم، جامعه مدنی و افکار عمومی؛ جنبش‌های اجتماعی، فشار افکار عمومی و مطالبه عدالت، دستگاه قضائی را وادار می‌کند پرونده‌هایی را که برای صاحبان قدرت هزینه‌زااست، کنار نگذارد. سوم، حاکمیت قانون و الزام به شفافیت؛ انتشار تدریجی اسناد، آرای دادگاه‌ها و فشار نهادهای رسمی نشان می‌دهد در نظام‌هایی که شفافیت نهادی وجود دارد، حتی پیچیده‌ترین شبکه‌ها نیز نمی‌توانند برای همیشه مصون بمانند.

پرونده اپستین از این منظر برای ما یک درس مهم رسانه‌ای است که جنایت فقط در تاریکی رشد می‌کند و نور اطلاعات، دشمن طبیعی آن است. اپستین صرفا یک مجرم نبود؛ او نماد پیوند خطرناک میان ثروت، نفوذ و فساد پنهان است. شبکه‌هایی از این جنس معمولاً دو ابزار اصلی دارند: پول برای

زمین‌خوانی

زلزله‌هایی که جهان را تکان داد

مهدی زارع

۵ فوریه ۱۶۶۳ بزرگ‌ترین زلزله شناخته‌شده در تاریخ شرق آمریکای شمالی، زلزله شارلوا در کبک کانادا که آن زمان «فرانسه جدید» نامیده می‌شد، با بزرگای ۷.۲ تا ۷.۹ رخ داد.

البته مهم‌ترین زلزله پیش‌بینی‌شده تاریخ هم در همین نیمه بهمن‌ماه رخ داده؛ ۴ فوریه ۱۹۷۵ در هایچنگ چین که با پیش‌بینی و تخلیه موفقیت‌آمیز، یکی از مشهورترین و بحث‌برانگیزترین موارد در تاریخ زلزله‌شناسی است. زلزله با بزرگای ۷.۴ شهرستان هایچنگ، استان لیائونینگ، در شمال شرقی چین ساعت ۱۹:۳۶ به وقت محلی لرزاند. این زلزله نه به خاطر اندازه‌اش، بلکه به این دلیل مشهور است که نشان‌دهنده اولین و موفق‌ترین پیش‌بینی و تخلیه بزرگ زلزله در تاریخ است. ماه‌ها قبل از زلزله، این منطقه مجموعه‌ای قابل توجه از پیش‌نشانه‌ها را تجربه کرد. همچنین گزارش‌ها از رصد بلند و کج‌شدن غیرمعمول زمین و تغییرات در سطح آب‌های زیرزمینی و افزایش چشمگیر پیش‌لرزه‌ها می‌رسید. در ۲۴ ساعت قبل از زلزله اصلی، صداها لرزش کوچک احساس شد، از جمله پیش‌لرزه با بزرگای ۴.۸ درست چند ساعت قبل از آن. آخرین نشانه‌ها بود. گزارش‌هایی از رفتار عجیب حیوانات نیز وجود داشت؛ مارهایی که از خواب زمستانی بیرون می‌آیند، موش‌هایی

۲۰۰ میلیون تومان

ایسنا: در بازار داخلی ایران هر گرم طلای ۱۸ عیار، ۱۹میلیون و ۶۰۰ هزار تومان و هر قطعه تمام‌سکه طرح جدید ۲۰۰ میلیون تومان قیمت‌گذاری شد. در بازار داخلی ارز نیز از یک‌شنبه عقب‌نشینی نرخ دلار متوقف شد و دلار دیروز به کانال ۱۶۰ هزار تومان بازگشت که همین موضوع بر بازار داخلی طلا و سکه در ایران دخیل است. تا ظهر دیروز در بازار طلا، هر مثقال طلای ۱۷ عیار ۸۵ میلیون تومان، هر گرم طلای ۱۸ عیار ۱۹میلیون و ۶۰۰ هزار تومان و هر گرم طلای ۲۴ عیار ۲۶ میلیون تومان قیمت‌گذاری شده است.

۸۰۰ هزار نفر

فرارو: پس از انتشار یک پیام از سوی هادی چوپان در واکنش به اتفاقات اخیر ایران، صفحه شخصی‌اش در اینستاگرام با ریزش قابل توجه دنبال‌کنندگان مواجه شد و حالا تعداد فالوئرهای او از ۹ میلیون نفر به نر حوالی ۸۰۲ میلیون نفر رسیده است. او در فاصله حدود ۱۳۰اعسته پس از انتشار طلا استوری‌ها، حدود ۸۰۰ هزار فالوئر خود را از دست داده است؛ آماري که واکنش‌های گسترده‌ای را در شبکه‌های اجتماعی به دنبال داشته و با یک حساب‌وکتاب کوچک می‌توان به عدد شش هزار اتفالو در هر ساعت رسید.

گزارش خوانی

وقتی سوگ جمعی می‌شود

در دوره‌هایی از تاریخ اجتماعی، اندوه فقط تجربه‌ای فردی نیست؛ بخش زیادی از افراد جامعه هم‌زمان در حال سوگواری هستند. در چنین روزگارهایی، سوگ به احساسی فراگیر بدل می‌شود که در لایه‌های مختلف زندگی اجتماعی جریان می‌یابد و خود را در گفتار عمومی، روابط روزمره و حتی تصمیم‌های جمعی نشان می‌دهد. این اندوه مشترک، اگرچه می‌تواند همبستگی و همدلی اجتماعی را تقویت کند، اما در صورت نادیده‌گرفتن، به فرسودگی روانی و بی‌اعتمادی مزمن در سطح جامعه می‌انجامد. در سوگ جمعی، افراد ممکن است بپرسند: «چرا این اتفاق افتاد؟ آیا باز هم تکرار می‌شود؟ آینده چه می‌شود؟». این پرسش‌ها، تجربه سوگ را از سطح احساس غم فراتر برده و آن را به بحرانی معنایی تبدیل می‌کند. پژوهش‌های روان‌شناسی نشان می‌دهند سوگ جمعی می‌تواند با ترکیبی از واکنش‌های هیجانی، شناختی و جسمانی همراه باشد؛ ازجمله غم و اندوه پایدار بدون علت شخصی مشخص، خشم، احساس بی‌عدالتی یا سرزنش مداوم، اضطراب، ناامنی و پیش‌بینی فاجعه، بی‌حسی هیجانی یا کرختی عاطفی، اختلال تمرکز، خستگی ذهنی و افت کارکرد روزمره و فرسودگی ناشی از مواجهه مکرر با اخبار ناگوار.

«نازنین آهنگری»، دکترای روان‌شناسی بالینی، به ایرنا درباره سوگ می‌گوید: «فرد سوگوار را نباید از سوگواری منع کرد؛ یعنی نباید او را از صحبت درباره اتفاق دردناک منع کرد و نخواهیم ناپهنگام به سمت زندگی عادی و فعالیت‌ها و روابط معمولی گذشته بازگردد. سیستم روانی انسان برای اینکه بتواند با فقدان‌ها و فجایع کنار بیاید، به زمان نیاز دارد».

راهکارهای عملی برای عبور سالم‌تر از سوگ جمعی

- احساسات را به رسمیت بشناس: گفتن این جمله به خودت مهم است: احساسم قابل فهم است، حتی اگر فقدان شخصی نداشته باشم. انکار با کوچک‌نمایی هیجان‌ها، آنها را فرساینده‌تر می‌کند.
- بدن را وارد فرایند ترمیم کن: پیاده‌روی، تمرین‌های تنفسی، حرکات کششی یا هر فعالیت بدنی ملایم به تنظیم هیجانی کمک می‌کند؛ زیرا سوگ فقط ذهنی نیست، در بدن هم ذخیره می‌شود.
- ارتباط انسانی را حفظ کن: صحبت با دیگران، حتی درباره احساسات مشترک، اثر محافظتی دارد. سوگ جمعی در انزوا تشدید و در ارتباط تعدیل می‌شود.
- معناهای کوچک اما واقعی بساز: در شرایطی که معناهای بزرگ فرو می‌ریزند، تمرکز بر کنش‌های کوچک قابل کنترل (کمک، مراقبت، یادگیری، خلق) می‌تواند حسن عملیات را بازگرداند.

سوگ جمعی

سوگ جمعی، واکنشی انسانی به رنج‌های مشترک است. فهم این پدیده کمک می‌کند به‌جای سرزنش خود یا دیگران، با آگاهی و همدلی بیشتری از این دوره عبور کنیم. ترمیم روانی، فرایندی فردی–جمعی است و هیچ‌کس قرار نیست این مسیر را به تنهایی طی کند. آهنگری در این رابطه گفت: «فرد داغ‌دیده نیازمند حمایت‌های مستقیم و غیرمستقیم توسط اطرافیان و حتی مراقبت‌هایی برای برآورده‌شدن نیازهای اولیه است و درواقع نباید این فرد رها شود».

بسیاری از افراد جامعه به واسطه اتفاقات اخیر در دی‌ماه ۱۴۰۴ داغدار عزیزان خود هستند و این داغ تبدیل به سوگ جمعی شده است. در این وضعیت، برخی افراد و رسانه‌ها با دسته‌بندی‌کردن جامعه و اهانت به عزیزان ازدست‌رفته، بر این زخم نمک می‌پاشند و داغ را تشدید می‌کنند.

روان‌خوانی

جامعه‌ای که خبر را می‌بلعد

پگاه‌باکراد

این روزها جامعه بیشتر از آنکه با کمبود خبر روبه‌رو باشد، با اضافه‌بار روایت دست‌وپنجه نرم می‌کند. روایت‌هایی که هرکدام ادعا می‌کنند «حقیقت» را در جیب دارند، اما در نهایت چیزی که باقی می‌ماند، سردرگمی است.

مردم هر صبح با یک نسخه تازه از واقعیت بیدار می‌شوند و شب، با چند احتمال ناتمام می‌خوابند. از نگاه روان‌شناسی اجتماعی، وقتی منبع قابل اتکا کم می‌شود، ذهن جمعی شروع می‌کند به ساختن «داستان»؛ داستان‌هایی که اغلب تئورتر از خود واقعیت هستند، نه از سر دبینی، بلکه از سر نیاز به پیش‌بینی، چون هیچ چیز برای روان انسان ترسناک‌تر از «ندانستن قدم بعدی» نیست.

در چنین فضایی، احساس یکی‌بودن آرام‌آرام عقب می‌شیند، آدم‌ها بدون آنکه تصمیم آگاهانه بگیرند، فاصله می‌گیرند. گفت‌وگوها کوتاه‌تر، اعتمادها شکننده‌تر و جمع‌ها کوچک‌تر می‌شوند. نه چون مردم ناگهان بی‌حوصله شده‌اند، بلکه چون ناامنی آدم‌ها را به پناهگاه‌های شخصی هل می‌دهد.

مسئولیت‌ها هم گاهی شبیه توپ‌هایی هستند که در زمین‌های مختلف پاس داده می‌شوند؛ همه در جریان‌اند، اما کمتر کسی می‌داند چه کسی قرار است آخر بازی پاسخ بدهد.

این تعلیق، جامعه را در وضعیتی نگه می‌دارد که نه می‌تواند سوگواری کند و نه می‌تواند واقعا به زندگی عادی برگردد. نتیجه، روانی است که مدام در حالت آماده‌باش می‌ماند:

ترس، خشم و اضطرابی که هر روز کمی بیشتر جا خوش می‌کند. گول‌های نامرئی که بر دوش بزرگ و کوچک سنگینی می‌کند و گاهی فقط در تندی یک جمله یا سکوت طولانی یک جمع خودش را نشان می‌دهد.

شاید مسئله اصلی این روزها، نبودن خبر خوب یا بد نباشد؛ نبودن اطمینان است. اطمینانی که اگر نباشد، جامعه یاد می‌گیرد حتی به نفسِ خودش هم با تردید نگاه کند.

روان‌شناسی اجتماعی نسخه فوری نمی‌دهد، اما یک نکته را یادآوری می‌کند: جامعه‌ها وقتی آرام‌تر می‌شوند که واقعیت، پنهان‌کاری نداشته باشد و ابهام، نام خودش را داشته باشد. شاید اولین قدم، همین باشد: کم‌کردن فاصله بین آنچه مردم زندگی می‌کنند و آنچه قرار است درباره‌اش گفته شود.

خبرخوانی

عیدی امسال مشخص شد

دولت تصمیم گرفت عیدی ۱۴۰۵ کارکنان را به حدود دو برابر پیشنهادی افزایش دهد. با تأکید رئیس‌جمهور و تصویب هیئت دولت، عیدی کارکنان ۱۰ میلیون تومان تصویب شد.

این در حالی است‌که پیش از این رقم عیدی کارکنان و بازنشستگان براساس پیش‌نویس تصویب‌نامه هیئت وزیران و همچنین توسط دستگاه‌های ذی‌ربط بین ۴.۵ تا ۵.۵ میلیون تومان پیشنهاد شده بود که به این ارقام ۱.۵ میلیون تومان حق مسسر و ۵۰۰ هزار تومان به ازای هر فرزند افزوده می‌شود. با این حساب، عیدی بازنشستگان نیز مانند عیدی کارمندان ۱۰ میلیون تومان خواهد بود. همچنین عیدی کارگران هم براساس قانون کار باید بین ۶۰۰ تا ۹۰۰ روز دستمزد روزانه محاسبه شود؛ بنابراین حداقل عیدی سال ۱۴۰۵ کارگران حدود ۲۰ میلیون تومان و حداکثر آن حدود ۳۱ میلیون تومان خواهد بود.

زمان دقیق واریز عیدی مشخص نشده، اما معمولاً عیدی بازنشستگان و کارگران در بازه زمانی ۱۵ تا ۲۷ اسفند به حساب مضمولان واریز می‌شود. طبق شنبه‌ها، عیدی کارکنان با حقوق بهمن یا اواسط اسفند واریز می‌شود. همچنین درباره میزان عیدی امسال مددجویان اعلام شده است: «جنس عیدی که در سنوات قبل نیز سابقه پرداخت داشته، از جنس مستمری است؛ به‌طور مثال معادل یک ماه مستمری پرداخت می‌شد که تأمین اعتبار انجام می‌گرفت و از سوی سازمان برنامه و بودجه به دستگاه مربوطه ابلاغ می‌شد. در حال حاضر نیز کم‌اکان تأمین اعتبار همچنان از سوی سازمان برنامه و بودجه صورت می‌گیرد، اما ابلاغ و پرداخت آن از طریق سازمان هدفمندی یارانه‌ها انجام می‌شود».